

Klåda och smärta i underlivet

Svamp i underlivet är ofarligt men kan vara besvärligt eftersom det brukar klia och svida. Det är vanligt att få svamp i slidan. Svamp på penisen är däremot ovanligt. Ofta går det att behandla svampen med receptfria läkemedel.

Det är vanligt att få svamp i slidan, men ovanligt att få det på penisen.

Underlivets yttre delar brukar kallas vulva. Det är de delar du kan se utifrån: blygdläpparna, venusberget och klitoris.

De vanligaste tecknen på svamp i slidan är att det kliar och svider kring slidöppningen och på blygdläpparna.

Ibland får du en vit, grumlig flötning från slidan. Men flötningarna kan också vara tunna och ibland förändras inte flötningarna alls.

Slemhinorna i slidan svulnar och blir sköra. Det kan svida i slidan när du kissar och ofta gör det ont i vid sliksamlag. Blygdläpparna kan bli röda, svullna och sköra.

De yttre delarna av det manliga könsorganet är penisskaftet, ollonet och pungen.

Det är mycket ovanligt att få svamp på penisen om du är frisk i övrigt. Däremot kan du drabbas av en slags allergisk reaktion på slidsvamp. Det kan visa sig som rospade utslag och lätt irritation på ollonet. När slidsvampen behandlas försvinner också de allergiska besvären på penisen.

I sällsynta fall kan besvären bero på svamp. Då kan ollonet bli rött, torrt och huden kan börja fjälla. Ibland kan också penisskaftet, pungen eller ljumskarna bli röda, torra och frusiga. Det kan klia och svida.

Svamp på penisen går nästan alltid över av sig själv inom några dagar och brukar inte behöva behandlas.

Svamp i slidan går ofta över av sig själv inom några veckor. Ibland går svampen inte över eller så kliar och svider det så mycket att du vill ha snabb lindring. Du kan använda receptfria läkemedel om allt det här stämmer in på dig:

- Det kliar kraftigt i slidan.
- Blygdläpparna är röda.

- Flytningarna från slidan är vita och gröniga.

Det finns receptfria läkemedel mot svamp som används direkt i slidan. De brukar fungera bra. Du kan välja mellan följande läkemedel:

- En kräm som sprutas in i slidan med en plastspruta.
- Slidtabletter eller slidkapslar som du för in i slidan med hjälp av en införare.
- Vagitorier som du för in i slidan med ett finger.

Läkemedlen smälter eller löses upp inne i slidan. Medlen kan ge kortvariga biverkningar som gör att det svider, kliar, blir rött och irriterat.

Du som är gravid bör prata med din barnmorska eller en läkare om hur du ska göra.

Efter att du har fullföljt behandlingen med ett receptfritt läkemedel brukar symptomen försvinna. Det är viktigt att ta reda på om det verkligen är svamp du har om behandlingen inte hjälper. Det finns andra sjukdomar som gör att det kliar och svider i underlivet och som kräver andra typer av behandling.

Det kan göra ont att ha slidsamlag eller andra typer av sex när du har en svampinfektion eftersom slemhinnorna i slidan eller på ollonet är irriterade. Därför bör du inte ha slidsex så länge du har infektionen och det gör ont eller på annat sätt känns obehagligt.

Det finns en risk att du kan få återkommande smärta vid vaginala samlag om du har samlag trots att det gör ont.

Dessutom är risken större att du får eller överför en könssjukdom om du har slidsamlag samtidigt som du har svamp. Det beror på att du har små sprickor i slemhinnorna, och sprickorna gör att du lättare får eller överför infektioner.

Du ska inte använda vanlig tvål och vatten i underlivet eftersom det torkar ut slemhinnorna i underlivet. Använd istället olja när du tvättar underlivet om du har svamp, eller om du ofta får svamp. Det minskar irritationen i slemhinnorna. Struk på oljan och torka av den innan du duschar. Då blir du ren samtidigt som vattnet inte torkar ut slemhinnorna lika lätt.

Du kan prova exempelvis barnolja eller ixtingolja som finns att köpa på apotek. Även oljor som används vid matlagning, som olivolja eller solrosolja fungerar bra.

Kontakta en vårdcentral om något av följande stämmer in på dig:

- Det hjälper inte med behandling med ett receptfritt läkemedel i slidan.
- Du har problem med utslag eller irriterad hud som kliar, svider eller värker på penis och det inte går över inom en vecka.
- Du får svamp i underlivet fler än två gånger under ett halvår.
- Du är osäker på om du har svamp.

Är du ung kan du kontakta en ungdomsmottagning. Aldersgränsen kan vara olika på olika ungdomsmottagningar.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha sjukvårdsrådgivning och hjälp att bedöma symtom.

Det är svårt att ge råd om hur du kan undvika svampinfektioner, eftersom det inte finns tillräckligt mycket kunskap om orsakerna till dem.

Det finns många myter om vad som orsakar svamp i underlivet och vilka behandlingsmetoder som hjälper. Dessa myter har inget stöd av forskningsresultat, men kan förekomma i tidningar, hälsokostbutiker eller som tips från vänner.

Den forskning som gjorts om samband mellan socker och jästintag och svampinfektion har inte visat på något samband.

En svampinfektion i underlivet överförs inte vid toalettbesök eller munsex. Det är oronligt att en svampinfektion överförs vid sex.

En svampinfektion i underlivet beror på en jästsvamp, oftast *Candida albicans*. Svampen finns naturligtvis i tarmen hos alla människor. Hos vissa finns jästsvampen även i slidan utan att ge besvär. Svampen kan ge symtom om den förökar sig och orsakar en inflammation i slemhinnan.

Grundorsaken till att du kan få en svampinfektion i underlivet är okänd. Men det finns några faktorer som ökar risken för svampinfektioner:

- En antibiotikabehandling kan påverka de nödvändiga bakterierna i slidan, vilket kan bidra till att du får en svampinfektion.
- Svamp kan bero på att immunförsvaret är nedsatt av någon anledning. Till exempel om du håller på att bli sjuk eller har stressat mycket.
- Hormonerna i kroppen påverkar slemhinnorna och därmed immunförsvaret i underlivet. Därför är det vanligt att få en svampinfektion strax före mens eller under en graviditet.
- Ibland kan svamp komma av att något har skast mot slidan eller blygdläpparna, till exempel om du har cyklat mycket eller haft mycket slidsex. Det är för att svampen lättare får fäste om det finns små sår eller sprickor.

För att du ska kunna vara delaktig i sin vård och behandling är det viktigt att du förstår informationen du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om du inte förstår. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och hur länge du kan behöva vänta på vård och behandling.

Även barn ska vara delaktiga i sin vård. Ju äldre barnet är desto viktigare är det.

Du har möjlighet att få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska. Du har också möjlighet att få hjälp av en tolk om du har en hörselnedsättning.

Senast uppdaterad:

2023-09-25

Redaktör:

Ida Friedmann, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Ingå Sjöberg, gynekolog och förlossningsläkare, Ersboda hälsocentral, Umeå

Här kan du läsa om klåda och smärta i underlivet.

Könsorganen består av flera delar och har flera olika funktioner.

Kondom och femidom skyddar mot könssjukdomar. Använd kondom eller femidom om du har vaginala eller anala samlag med någon annan.

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

Behandling av personuppgifter

Hantering av kakor

Inställningar för kakor

1177 – en tjänst från Inera.